

етапу надавати максимальну підтримку новому співробітнику, регулярно разом з ним проводити оцінку ефективності діяльності та особливостей взаємодії з колегами.

Етап 4. Функціонування. Цим етапом завершується процес адаптації, він характеризується поступовим подоланням виробничих і міжособистісних проблем і переходом до стабільної роботи. Як правило, при спонтанному розвитку процесу адаптації цей етап настає після 1-1,5 років роботи. Якщо ж процес адаптації регулювати, то етап ефективного функціонування може настати вже через кілька місяців. Таке скорочення адаптаційного періоду здатне принести вагому фінансову вигоду, особливо якщо в організації залучається велика кількість персоналу.

Література:

1. Андреева Т.В. Адаптация сотрудников на рабочем месте / Т.В. Андреева // Управление персоналом. – 2011. – № 4. – С. 33-35.
2. Веснин В.Р. Управление персоналом в схемах: учеб. пособие / В.Р. Веснин. – М.: Проспект, 2013. – 96 с.
3. Герчиков В.И. Управление персоналом: работник - самый эффективный ресурс компании: учеб. пособие / В.И. Герчиков. – М.: ИНФРА-М, 2012. – 282 с.
4. Денисова А.В. Механизм внедрения системы наставничества в компании / А.В. Денисова // Управление персоналом. – 2011. – № 19. – С. 50-56.
5. Ивановская Л.В. Управление персоналом: Теория и практика. Организация, нормирование и регламентация труда персонала: учеб.-практ. пособие / Л.В. Ивановская. – М.: Проспект, 2013. – 64 с.

**ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ
ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ**

Гуржій А.С.,

*ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА*

Науковий керівник – д.е.н., професор Онегіна В.М.

Основні засоби безпосередньо приймають участь у процесі виробництва, зумовлюють продуктивність праці, її складність. Стан основних засобів, фондоозброєність та фондозабезпеченість сільськогосподарського виробництва є одними з ключових чинників зростання його обсягів, прибутковості, вирішення проблем достатності та доступності продовольства.

Питання забезпеченості та ефективності використання основних засобів у сільськогосподарському господарстві розглядали багато науковців, а саме, Ю. Лузана, А. Михайлов, М. Михайлов, Ю. Вітковський та інші [1-4]. Та дослідження цих питань мають бути подовжені для оцінки сучасних тенденцій у використанні основних засобів, ідентифікації проблемних питань та шляхів їх вирішення.

Показник фондовіддачі є важливим показником ефективності використання основних засобів, відображаючи вартість виробленої продукції на одиницю вартості використаних основних засобів. Показник рентабельності основних засобів відображає величину прибутку, одержаного на одиницю вартості основних засобів. Важливим показником технічного переозброєння, прогресу в розвитку продуктивних сил є показник фондоозброєності праці. Цей показник має бути використаним не лише для аналізу динамічних змін, але й для порівняння фондоозброєності в конкретному підприємстві з рівнем фондоозброєності в галузі.

Розрахунок фондоозброєності в сільському господарстві ускладнюється тим, що в галузі кількість зайнятих не обмежується кількістю найманих працівників. Тому ми розрахуємо показники фондоозброєності в розрахунку на одного зайнятого в сільському господарстві та на одного найманого працівника сільськогосподарських підприємств (табл.).

Фондовіддача та фондоозброєність в сільському господарстві в Україні

Показники	2014	2015	2016	2017	2017 до 2014, %
Середньорічна вартість основних засобів, млн. грн.	163703	190781	240318	306045	186,95
Випуск сільського господарства у фактичних цінах, млн. грн.	371189	544206	637791	707792	190,68
Кількість зайнятих, тис. осіб	3091,4	2870,6	2866,5	2860,7	92,54
Кількість найманих працівників, тис. осіб	530,9	502,7	515,0	497,8	93,77
Прибуток, млн. грн.	21413	101912	89816	78458	3,66 рази
Фондовіддача, грн./грн.	2,27	2,85	2,65	2,31	102,00
Фондоозброєність, тис. грн. на одного зайнятого	52,95	66,46	83,84	107,00	202,03
Фондоозброєність, тис. грн. на одного найманого працівника	308,35	379,51	466,64	614,80	199,38
Рентабельність основних засобів, %	13,18	53,42	37,37	25,64	+12,55 в.п.

Джерело: розрахунок автора на основі даних Державної служби статистики України [5-6]

Розрахунок показників використання основних засобів у сільському господарстві в Україні та їх аналіз дали підстави для висновку про зростання фондоозброєності в сільському господарстві в Україні у 2014-2017 рр. Фондовіддача у досліджуваному періоді спочатку зросла, а потім дещо зменшилася внаслідок випереджаючого зростання вартості основних засобів порівняно з вартістю випуску продукції. Якщо у 2014 р. вона становила 2,27 грн. випуску продукції на 1 грн. вартості основних засобів, то в 2017 році – 2,31 грн., але у 2015 році фондовіддача підвищувалася до 2,85 грн.

Рентабельність основних засобів у досліджуваному періоді коливалася. У 2013 році вона становила 13,2 %, у 2015 році – 53,4 %, у 2016 році – 37,4 %, у 2017 році – 25,6 %, що було забезпечено за рахунок генерування прибутку в сільському господарстві.

Прибутковість сільськогосподарського виробництва сприяла оновленню основних засобів у сільському господарстві та зменшенню їх зносу. Якщо на кінець 2016 року ступінь зносу в економіці України в цілому дорівнював 58,1 %, у промисловості 69,4 %, то у сільському господарстві, лісовому господарстві та рибальстві – 37,3 %, у сільському господарстві та мисливстві – 36,9 % [5].

Отже, у досліджуваному періоді (2014-2017 рр.) у сільському господарстві в Україні спостерігалася зростання вартості основних засобів у 1,86 рази, у той час як випуск сільськогосподарської продукції збільшився в 1,90 рази. Зросла фондовіддача на 2 %, але більш суттєвим було зростання фондоозброєності праці, що відбувалося на фоні зменшення зайнятих в галузі, кількості найманих працівників та зростання вартості основних засобів.

Література:

1. Вітковський Ю.П. Вплив технічного забезпечення на ефективність розвитку сільськогосподарських підприємств Харківської області. Вісник Харк. нац. агр. ун-ту : Економічні науки. 2014. Вип. 7. С. 213-222.
2. Лузан Ю.Я. Відтворювальні процеси в агропромисловому комплексі України. Економіка АПК. 2010. № 5. С. 39-43.
3. Михайлов А.М. Оцінка впливу індикаторів економічного зростання на інвестиційний клімат аграрного сектору. Економіка АПК. 2017. № 4. С. 59-66.
4. Михайлов М.Г. Інноваційно-інвестиційний розвиток матеріально-технічної бази аграрних підприємств. Київ : ННЦ «ІАЕ». 2018. 334 с.
5. Статистична інформація Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 12.10.2018).
6. Статистичний щорічник «Сільське господарство України» за 2017 рік / Держ. ком. статистики України ; під заг. керівництвом О.М. Прокопенко. Київ: Держстат, 2018. 245 с.

